

Søknad om tilskudd til kulturminnevern

1 Opplysninger om søkeren

SØKERENS NAVN Nord-Troms Museum	PERSONNR./ORG.NR.
ADRESSE Ája Samisk Senter	
POSTNUMMER/STED 9144 SAMUELSBERG	TELEFON 97 55 83 38
E-POST goril@ntrm.no	
KONTONUMMER	

2 Til hva søkes det

NAVN PÅ PROSJEKTET Nausttuft og hellegrøp i grenseområdet mellom samisk og norrøn kultur – Fase II
ADRESSE TIL PROSJEKTET Nord-Troms Museum, Ája Samisk Senter, 9144 SAMUELSBERG

Kategori for støtteberettiget tiltak:

- Tiltak som bidrar til aktivitet og engasjement omkring samiske kulturminner og kulturmiljøer i samiske lokalsamfunn
-
- Dokumentasjon/registrering av samiske kulturminner og kulturmiljøer
-
- Tilrettelegging/formidling og skjøtsel av samiske kulturminner og kulturmiljøer
-
- Restaurering, forvaltning og vern av samiske bygninger
-
- Arkeologiske undersøkelser/dateringer
-
- Andre samiske kulturminnetiltak
-

3 Faglig omtale av prosjektet

MÅL Søknaden tar utgangspunkt i prosjektet <i>Nausttuft og hellegrøp i grenseområdet mellom samisk og norrøn kultur</i> . Gjennom egenfinansiering fra Tromsø Museum og Nord-Troms Museum ble det gravd sjakter i en nausttuft og ei hellegrøp på Spildra i 2005. I 2006 fortsatte prosjektet med utgravinger i nausttufter i Berlevåg og Lyngen (se vedlagt sluttrapport for prosjektet). Prosjektet ble i 2006 støttet av Sametinget med 70 000,- (deres ref. 05/4298-5). Prosjektet har hatt som overordnet målsetting å få gravd flere nausttufter langs kysten av Nord-Troms og Finnmark. Prosjektet har tatt utgangspunkt i lokaliteter som fremviser blanding mellom samiske og norrøne/andre etniske gruppers tilstedeværelse. Sentrale kulturminner har vært naust, hellegrøper og manglegrøper.

Etter endt feltarbeid har det vist seg å være behov for videre undersøkelser av allerede utgravd materiale. Det er nødvendig å foreta følgende undersøkelser:

1. Beinanalyser

Det fremkom en mengde bein under utgravingen av naustet i Berlevåg. Det er av stor interesse å få en grundig zooarkeologisk analyse av materialet (se vedlegg prisoverslag fra zooarkeolog Colin Amundsen og sluttrapport). På denne måten kan funnene i naustet jevnføres med beinene fra mangeromdstuftene som allerede er undersøkt i regi av mangeromstufprosjektet, ledet av professor Bjørnar Olsen, Universitetet i Tromsø. Gjennom beinanalysene vil det være mulig å si noe nærmere om den ressursutnyttelsen som ligger til grunn for aktivitetene i Skonsvika og liknende lokaliteter.

Det er også av særlig interesse å se nærmere på de få beinene som ble funnet i naustet på Flatvollen i 2006. Som Povl Somonsen (1980) har vist i *Fiskerbonden i Nord-Troms 1300-1700: Belyst ved tuftegravinger*, har det i middelalderen vært klare forskjeller i ressursutnyttelse mellom indre fjordstrøk og ytterkyst. Sentrale lokaliteter for Simonsen var Elvejord i Lyngen og Kirkeværet i Karlsøy.

Den geografiske beliggenheten til Kirkeværet, på ytterkysten, og Elvejord, inne i et fjordsystem, gjorde at Simonsen kunne vurdere hvilke etniske grupper som hadde vært bosatt på de ulike lokalitetene. Skatte- og manntallslister dokumenterte at Elvejord hadde vært bosatt av samer. Her fant Simonsen runde torvgammer, som ikke forekom i de bygder som Simonsen antok å være mer eller mindre sikkert norske. Beinmaterialet hadde også ulik sammensetning på de forskjellige lokalitetene. Særlig påfallende var innslaget av reinsdyrbein og rypebein på Elvejord, samt fraværet av hvalbein.

Da en ut fra beinmaterialet sammensetning har grunn til å gjøre slutninger om etnisk tilhørighet og ressursutnyttelse er det svært sentralt å få gjennomført en nærmere analyse av beinene som ble funnet i naustene på Flatvollen i Lyngen og Skonsvika i Berlevåg.

2. Flere dateringer

Det som er klart, er at naust og hellegroper er komplekse strukturer. Det er derfor behov for langt flere dateringer per struktur enn man tidligere har vært klar over for å få gode sekvenser over bruksfasene (se sluttrapport). Det har ikke vært lett å få gjennomslag for et stort antall dateringer fra begrensede utgravinger ved C14-laboratoriet i Trondheim. Det har derfor vist seg nødvendig å sende C14-prøver til analyser ved rent kommersielle laboratorier. Tromsø Museum har hatt gode erfaringer med å bruke Waikato-laboratoriet på New Zealand. Waikato har lange tellesekvenser, som gir nøyaktige dateringer. Dette fører imidlertid til en fordyring av kostnadene til C14.

Fra Berlevåggravingen er det behov for fem dateringer for å kartlegge de ulike fasene i bruken av naustet. Fra et forskningsmessig synspunkt er det behov for å datere bunnet fra kulturlaget i sørveggen, bunn, midt og topp hovedkulturlag gulv samt trekullkonsentrasjonen i flygesanden som tyder på senere bruk. Dateringene her, ikke minst fra den senere fasen i flygesandslaget, vil også være av stor betydning for mangeromstufprosjektet da dette kan indikere slutfasen for aktiviteten i Skonsvika.

Det er og behov for flere trekullprøver fra naustet på Spildra. Denne gravingen ble som tidligere nevnt dekket gjennom egenfinansiering av Tromsø Museum og Nord-Troms Museum. Her har vi så langt bunndatering av kulturlag til 200-410 e.Kr og et ildsted i naustet til 415-535 e.Kr. Samtidig har vi funn av jernspyd i god kontekst som indikerer bruk i vikingtid-tidlig middelalder. Det er derfor av stor viktighet å få støttet antakelsen om den sene bruken gjennom C14-dateringer.

Hellegropa på Spildra ga en bunndatering til 20-220 e.Kr. og en toppdatering til 1025-1220 e.Kr. Både fra hellegropa og naustet er det behov for dateringer fra midten av kulturlagene for å få dokumentert

eventuelle eksepsjonelt lange bruksfaser, eller om eksisterende dateringer må forklares på annen måte.

Flere av trekullprøvene er så små at det er behov for AMS-dateringer, som er langt dyrere enn konvensjonelle dateringer. Samlet sett er det derfor et klart behov for flere dateringer av allerede fremgravd materiale samt beinanalyser.

HVORDAN SKAL PROSJEKTET GJENNOMFØRES (Legg ved beskrivelser/tegninger der det er nødvendig for å klargjøre prosjektet)

Som forskere er vi opptatt av at de resultatene vi har kommet frem til, blir publisert og gjort tilgjengelig for allmennheten (se vedlagt sluttrapport). Selv om det kunne være fristende å gå i gang med nye utgravinger, er vi opptatt av at det materiale som allerede er fremskaffet analyseres og publiseres på en skikkelig måte før vi går videre i prosjektet.

Gravingene så langt har vist at både naust og hellegroper er komplekse strukturer som krever mer analyse enn det vi forutså før prosjektet startet. For å få gode resultater er vi derfor avhengig av ekstern finansiering da analysene ikke kan utføres av søker selv og derfor heller ikke kan egenfinansieres. Prosjektet forutsettes gjennomført på følgende måte:

Beinanalyser av materiale fra Skonsvika og Flatvollen: Zooarkeolog Colin Amundsen (se vedlegg).

C14 dateringer: Det er behov for følgende prøver forutsatt utført av Waikato, New Zealand (se <http://www.radiocarbon dating.com/>):

Naustet på Sildra: 1 konvensjonell prøve fra midten av kulturlag, 1 konvensjonell med forlenget telletid

Hellegrop på Spildra: 2 konvensjonelle prøver fra midten av kulturlag

Etter gjennomføring av utgravingene i Skonsvika og Flatvollen er det klart at der er behov for flere C14-dateringer enn det prosjektet så langt har finansiering til (2 fra Skonsvika og 2 fra Flatvollen).

Naustet i Skonsvika: 3 AMS-datering og 1 konvensjonell med forlenget telletid

Naustet på Flatvollen: Ytterligere 2 AMS-datering

For at prosjektet kan slutføres, er en avhengig av at resultatene tolkes og publiseres. Dette arbeidet, herunder både vitenskapelig publisering og informasjon til lokalsamfunn gjennom media, foredrag og populære artikler, vil dekket gjennom egenfinansiering av Nord-Troms Museum og Tromsø Museum. Jamfør vedlagte sluttrapport er dette arbeidsområder vi prioriterer.

FORVENTET RESULTAT

Det er forventet følgende resultat av prosjektet:

- Beinanalyser vil kunne bidra til tolkning av ressursutnyttelse og etnisk tilknytning til kulturminner som nausttuffer og manglestuffer i Nord-Troms og Finnmark
- C14-analysene vil gi svært god innsikt i bruksfasene til naust og hellegroper. Så langt har det vært vanlig å sende inn én prøve per utgravd struktur. Som erfaringene fra prosjektet så langt viser, er det grunn til å anta at både naust og hellegroper har vært brukt gjennom svært lang tid, inntil 1000 år. Med flere dateringer vil vi kunne dokumentere denne antakelsen på vitenskapelig måte, noe som også vil være helt unikt i arkeologisk sammenheng.

SAMARBEIDSPARTNERE

Prosjektet er et samarbeid mellom Nord-Troms Museum og Tromsø Museum.

I forbindelse med formidling av resultatene har vi knyttet oss opp mot lokale samarbeidspartnere og media, slik som *Berlevågingen* og *Framtid i nord*, samt Havnemuseet i Berlevåg og Spindaj AS på Spildra. I videre formidling av resultatene vil vi også dra veksler på lokale samarbeidspartnere.

FREMDRIFTSPLAN

Om prosjektet støttes av Sametinget, forutsettes følgende fremdriftsplan:

Beinanalyser: Zooarkeolog Colin Amundsen: Slutført juni 2007

Treartsbestemmelse av nye prøver: Helge Irgens Høegh, Universitetet i Oslo: Slutført juni 2007

C14-analyser: Innsendt Waikato juli 2007: Slutført oktober 2007

Foredrag, media-, populær og vitenskapelig publisering: Slutført høst 2007-vår 2008

SØKERENS FAGLIGE FORUTSETNINGER FOR Å GJENNOMFØRE PROSJEKTET

Prosjektet vil kun benytte seg av faglig anerkjent ekspertise ved innkjøp av tjenester:

- Zooarkeolog Colin Amundsen har analysert beinmaterialet fra mangeromstufprosjektet og er i ferd med å avslutte en PHD på funnene ved Graduate Center, universitetet i New York.
- Helge Irgens Høegh har gjennom en årrekke vært en kapasitet på treartsbestemmelse av trekull som sendes til C14-analyser.
- Waikato-laboratoriet på New Zealand er gjennom en årrekke benyttet av Tromsø Museum, blant annet til Melkøyprosjektet.

Utgravingene er gjennomført av Gørill Nilsen, Nord-Troms Museum og Stephen Wickler, Tromsø Museum. Nilsen er 1. konservator ved Nord-Troms Museum med ansvar for formidling, forskning og utvikling knyttet til samisk kulturhistorie. Wickler er marinarkeolog med forvaltningsansvar for marine kulturminner i Nord-Norge. Begge har doktorgrad i arkeologi.

Jeg forsikrer at de opplysninger som er gitt i søknaden, er riktige. Jeg samtykker i at Sametinget kan innhente opplysninger fra andre offentlige institusjoner som yter økonomisk støtte til prosjekt

DATO	UNDERSKRIFT
------	-------------

Vedlegg:

Utarbeiding av søknad om tilskudd til samisk kulturminnevern

Utbetaling av støtte

- Innvilget tilskudd utbetales etter anmodning
- Restfinansieringen skal være løst
- Når prosjektet er dokumentert igangsatt og restfinansieringen er på plass kan inntil 70 % av tilskuddet utbetales
- Prosjektet skal være fullført før resttilsagnet utbetales

Gyldighet

Tilsagn om tilskudd er gyldig i 2 år fra vedtaket er fattet

Dokumentasjon

Utgiftene skal dokumenteres (underbilag, bank- eller revisorbekreftet regnskap)

Redusering eller tilbakebetaling av støtte

Dersom prosjektet gjennomføres delvis, reduseres støtten forholdsmessig. Tilskudd kan kreves tilbakebetalt helt eller delvis dersom prosjektet ikke gjennomføres som forutsatt.

Spørsmål

Kontaktinformasjon

Telefon 78 47 40 00

www.samediggi.no

samediggi@samediggi.no

Faglig veiledning

Om du trenger faglig veiledning spesielt hva gjelder søknad om tilskudd til samisk kulturminnevern kan du ta kontakt med Sametingets distriktskontorer.

Finnmark tlf. 78 95 99 00

Troms tlf. 77 75 01 39

Nordre Nordland tlf. 75 77 56 89

Sørsameområdet tlf. 74 13 80 60

Søknadsfrist

Søknadsfrist finnes i utlysningen.

Søknaden sendes til

Sametinget

9730 Karasjok

Ta kontakt med Sametinget hvis du har generelle spørsmål om Sametingets tilskuddsordninger eller spørsmål om

hvordan søknader skal utarbeides.